

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „3.—“ „4.50“
za četrt leta „1.50“ „2.25“

Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne ozira.

EDINOST

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglašiti in oznaniti se računa po 8 nov. vsakega v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računa po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate prisma upravništvo v ulici Carintia 25. Odprte reklamacije so prosto poštno.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„Edinost“ je ...

Kje živimo?

Odnosaji v Trstu po zadnjih volitvah se nikakor niso izboljšali. To nam jasno priča zadnja seja mestnega svetovladstva, dne 16. t. m.

Kakor znano, na dnevnem redu je bila zadeva gledé prenosa mrtvih ostankov nekega maloznanega italijanskega pesnika *Revere* in prepoved tukajšnjega namestništva. Znani panlahon d'Angeli najbrže v imenu večine mestnega svetovladstva je predlagal navzlic opravičenej prepovedi c. kr. vlade, da se pepel pok. *Revere* prenese v Trst; da se storé potrebni koraki, da se vladina prepoved zopet odzame; da se do tedaj na občinski stroške hranijo ostanki v Rimu, ter da se postavi „slavnemu“ pesniku v Trstu spominek!

Za prenos *Reverjevih* ostankov glasovala je progressova večina in „vladina“ poslanca Panfili in Fontana. Za razveljavo namestniškega odloka so glasovali c. kr. banski lord, Mojzes Luzzatto in Vierthaler — vsi trije „vladini kandidati“. Za ostale točke so tudi „vladini kandidati“ postali progressovci in zatrobili so z rudečim Angelom in Rascovichem v jeden in isti rog. Samo dva okoličanska slovenska poslanca so stalno glasovala proti!

Najeti magistratni „črnci“ in druga tržaška poulična sodrga so na galeriji glasno ropotali, ploskali in razsajali, ter vplivali na župana, ki jih je ljubeznjivo karal, naj bodo mirni.

Preudarimo nekoliko to zadevo. Vsak pravi Avstrijec moral bode priznati, da je bila prepoved tržaške vlade gledé prenosa ostankov židovsko-iredentarskega poeta v avstrijsko mesto Trst, popolnoma opravičena, kajti to priliko bi tukajšnji neodrešenci brez dvojbe smatrali za ugodno, da priredé pri nas že jako navadne protiaustrijske demonstracije. Izgredov smo v Trstu doživeli zadostno število. Zadosti, da omenjamo nesramnih tukajšnjih listov in zloglasnega občnega zbora rudeče „Pro patrie“, o katerej priliki so se razobešale

italijanske zastave in se je javno — v gledališču — izražal srd na avstrijsko vlado.

Enacih demonstracij se je vlada najbrže bala o tej priliki in izdala je prepoved. Ali mestni zbor drzne se jej postavljati po robu ter, hoteč izreči svojo nezadovoljnost, napové javno sejo — v poveličanje iredentarskega pesnika! Mestni zbor je v tej seji sklenil pet točk, ki lojalnosti bijejo v obraz, ter zadajejo tržaški neodločni c. kr. vladi pet lepih zausnic.

Habeat sibi! Že večkrat smo grajali nekatere čine tukajšnje deželne vlade, videči, da se novi namestnik le preveč udaje pasivnosti in potrpežljivosti napram stranki, katera jej dela tako sramoto. Prvi zgrešen korak sedanjega namestnika je bil izvestno zloglasni kompromis o priliki zadnjih volitev. Mesto da bi nekoliko energičnejše postopal proti onim, ki so sovražniki pristnega avstrijstva v Trstu, podal se je v pogovor z možmi, — takozvanimi konservativci — ki ne vedo kaj je lojalnost, katerih je sram, pokazati se očito zveste in udane Avstrijce in kateri možje pri vsakej priliki škodijo upravi iste vladi s svojo neodločnostjo in mlačnostjo, ne da bi jej koristili.

Evo sadu zloglasnega kompromisa. Zadnja seja mestnega zbora nam je živa priča apatije v rumeni hiši delujočih krogov. Taki prizori delajo avstrijskemu mestu največjo nečast. Ako bi se Slovenci drznili ostanke kacega svojega zaslužnega moža, ki je dlje časa živel in morda pisateljaval — recimo na Ruskem — prenesti v Ljubljano, bil bi to ogenj v strehi. Vse nemške in laške kavke bi se z nečuvno nesramnostjo zagnale v nas, ter nas krivičile veleizdajstva, panslavizma itd. itd. Na to pa, kar se godi v „prezvestem Trstu“, vlada modro molči in zatiska obe očesi.

Kdo je bil *Revere*? Nek človek, ki se je morda kako zaslugi pridobil na pesniškem polju. Laški literati ga ne prištevajo svojim pesnikom — prvakom, Slav-

nemu Danteju, Petrarki in Acaistu ni bil vreden niti odvezati jermenov od čevljev. Največja zasluga njegova je bila ta, da je nekoliko časa bival v Trstu! Nosila so ga tržaška tla — in to je neodrešenim Lahonom zadosti, da prouzročujejo demonstracije.

Zadnja seja mestnega zbora nam je pokazala, s čim se redé navidezni prijatelji tukajšnje vlade.

Proti vladinemu odloku in za uprizorovanje protiaustrijskih demonstracij so glasovali „najboljši tukajšnji patriotje“ — la Burgstaller, Panfili, Vierthaler i. dr.

Proti predlogu d'Angela sta pa dosledno in stalno glasovali samo dva okoličanska poslanca, ter s tem vredno zastopala 40.000 tukajšnjih Slovencev, kateri gotovo ne škodé preko meje, temveč zaupno gledajo na c. kr. vlado, dasi jim ta ne privošči v polnej meri varstva postav proti lahonskem nasilstvu in jih prepušča osamljene in predane svojej usodi! Sapienti pauca.

Pijanstvo in njega posledice.

IV.

Umestno je tedaj, da se pijanci, ki so nevarni svojim družinam in drugim ljudem, omeje v posebne zdravniške zavode. Enaki zavodi obstajajo že sedaj v Ameriki, na Angležkem, Švedskem in Nemškem. Začetkoma so enake zavode osnovali le zasebni, ki so pa pozneje, spoznavši njih korist, skrbeli za to, da zakonodajstvo samo izda v ta namen postave in naredbe, da se ti zavodi ustanove. Po nekaterih krajih prisilijo nepoboljšljive pijance vstopiti v take zavode ter tamkaj ostati vsaj po jedno leto.

Na Angležkem se je izdal enak zakon za dobo desetih let, katera doba spada uprav letos. V tej kratkej dobi ustanovilo se je že več zdravniških zavodov za pi-

jance. Na Nemškem vzdržujejo enak zavod iz blagodarnih darov v Lintorf-u; na Švedskem imajo jeden zavod v Heimdal-u. V drugih državah obstoje druge naredbe, ki merijo v odvrtitev pijanca od njegove slabe navade. V Holandiji se zastarani pijanci obsojajo v težko delo v posebnej državnej delalnici.

Samo v Avstriji nemamo še enacih asilov. Dobro bi bilo, da bi država podpirala zasebnike, ki bi hoteli enak zavod ustanoviti. V zavod naj bi se sprejemali začetkom prostovoljci, kateri bi se morali zavezati, da ostanejo v njemu vsaj jedno leto. Zavodi bi se morali upravljati kakor obstoječe norišnice.

Ne bilo bi pa priporočljivo, da vlada samo sprejme v svojo vskrb in upravo te zavode, kajti isti ne bi bili sposobni popolnoma odpraviti socialnega zla — pijanstva. Da se temu zlu bolje v okom pride, morali bi se za prijance osnovati prisilni delalnice z avdi, kateri ustrezajo vsem zahtevam, da se pijanci od ostalega društva ločijo ter priučé polagoma zmernosti. Doba, katero bi se moral pijanec obdržati v teh zavodih, ne smela bi se določiti, ampak gledé tega moralo bi se postopati kakor z družimi prisilnimi delalnicami. Meriti bi se morala po uspehih, ki se opazujejo pri gojencih v delalnici. Te prisilne delavnice morale bi pa biti povsem zasebni zavodi, v katerih bi se sprejeti delalci učili delu, pridnosti, varčnosti in zmernosti, pri tem bi pa ne smeli priti v nekako dotiko z prisiljenimi delalci, ponajveč kaznenci in hudobneži, od katerih bi se učili le hudobije.

Tudi bi delo ne smelo se omejiti le na tovarnico, ampak prav dobro bi se dalo uporabiti pijanci na polju in gozdu, vedno pa pod posebnim nadzorstvom.

Prahanje, zadevajoče razglajenje pijancev za mladoletnike ali zdaljšanje dobe njih mladoletja, treba razsoditi z dveh stališč. Za mladoletno smatra postava slaboumne, brezumne in zapravljive. V zadnjem stadiju pijanstva se nahaja pijanec gotovo v brezumnem stanju, in ni sposo-

PODLISTEK.

Besede materine.

Spisal C—t—č.

(Dalje).

„I nu, ne bodite vender tako sitni, vsaj bom povedal“ — pokaral jih je bistroumni čevljar. Ne smete pa misliti, da je bil res nejevoljen; narobe: prav dobro mu je delo, videčemu, kako da se vsi brezpogojno pokorevajo bistrej njegovej glavi.

„Ne res, kakih pet let je preteklo, odkar so slavili doli pri Zakotnikovih tisto sijajno svatbo. Vsaj se spomnite, kaj ne, kaka reč je bila takrat; ves trg ni govoril o drugem, nego o tistem ženitovanju. Takrat zahajal sem prav pogostoma v Zakotnikovo hišo; krpal sem čevlje za vso družino.“

„Krpal si samo, praviš, Zakaj pa nisi delal tudi novih?! Menda so vender včasih tudi novega obuvala potrebovali doli pri Zakotnikovih. Kaj pravite možje?!“

Tako je podražil Jakopeta ravnokar

vstopivši gostilničar. Vedel je, da je bil dogodek, ko je Jakob Jeršek zmašil kake nove čevlje na kveder, uprav senzacionalen v smolnatem njega življenju; da bi priredil nove čevlje kaj boljšemu privrajenej nogi, tako daleč se pa Jakope ukljub najboljšej volji do takrat ni dokopal, in menda pozneje tudi ne. In vender ga je hudo užalilo, — v tem pogledu bil je jako občutljiv — ako se je kdo hudomušno dotaknil kočljive te istine. Hud je bil potem prav zares in oštel je dotičnika prav pošteno. Gostilničarju pa je le vrgel nejevoljen pogled, katerega pogleda nikda niti zapazil ni, a žugnil ni besedice. Molčal je, in vedel je, zakaj da molči. Bog ne daj, da bi hoteli o tem poštenjaku slabo govoriti, a namigniti hočemo vender-le, kje da je tičal vzrok čevljarjeve prizanesljivosti do hudomušnega krčmarja: kreda, kreda, tista bela kreda; tam za vratni bili so načekani nekaki križi, ki so menda bili v kavzalnej zvezi z Jerinška pohodi v Podgoršekovej hiši, in katera čekanja so se menda živo dotikala čevljarjevih financij. Pri takih, ob-

stoječih odnošajih moj pivcem in krčmarjem je že treba, da prvi — in če je prav navihani Jakob Jerinšek — nekoliko prijenja poslednjemu.

„Ne bodi hud, Jakope, pa govori!“ — potolaži ga potem krčmar, videč, da je govorica zašla iz pravega tira.

Jakope pljune zopet tja pred se ter pristavi: „kako bom govoril, ko me vedno motite in mi posegate v besedo.“

„Torej čujte: Zahajal sem takrat pogostem v Zakotnikovo hišo. Znano mi je bilo vse, karkoli se je dogajalo pri hiši. Prav res, vse mi je bilo znano; stara Zakotnica mi je vse zaupala. Čudno se vam zdi in morda mi ne verjamete, pa je vender res tako.“

Jakope je to-le istino zato tako posebno poudarjal, ker mu je vest pravila, da laže. Zahajal je res v Zakotnikovo hišo, a kar je zvedel, ni zvedel od Zakotnice, ampak od službujočih hišnih ljudij.

„Ko je doznala Zakotnica o nje sinu namerah, užalostila se je zelo. Jokala je čisto; dotlej živahna in vesela žena postala je klaverna, malobesedna in

čmerna. Mej njo in sinom bile so hude praske. Prosila ga je, odgovarjala mu. Toda ni besede, ni solze neso ga mogle odvrtiti od sklepa njegovega. Omamila ga je, do cela omamila, lepa ženska tam iz Ljubljane. Videča, da se sin nikakor noče ukloniti, udala se je mati. Da bi se le ne bila udala!

Volja sinova se je spolnila: praznovali so kmalu tisto sijajno svatbo. Mehkužna lepa, gosposka stvarica došla je v Zakotnikovo hišo gospodinjit. In vidite možje, ta stvarica ni bila za Zakotnikovo hišo, ni bila za življenje na deželi. S prva šlo je seveda vse, kakor namazano. Rada sta se imela, neznansko rada. Ni čuda: ona lepa, kakor vrtna roža in on tudi tak, da bi se bilo moralo vanj zagledati vsako dekle, in če je še tako izbirično.

Ali kmalo jej je začelo presedati življenje v Zakotnikovej hiši, predolgočasno se jej je zdelo. Zapeljiva ženska — o kako ljubko je znala pogledati, človeka je kar pogrelo po životu — zamotala ga je do cela v svoje mreže. V hiši je veljala le nje volja. Za ves svet ne bi

ben. odgovarjati za svoja dejanja. radi česar treba, da se postavi pod kuratelo.

Pri tem je pijanec tudi zapravljuje, kajti razsipa in po nepotrebnem zapiva svoje in svoje družine premoženje. Pijanec je zajedno tudi zapravljuje in razsipnež, škodljiv svoji družini in nevaren človeštvu sploh. Kot zapravljevca smatrati bi moral zakon pijanca, kajti navadno pripade pijanec na ramene javne dobrotornosti. Zbor pravnikov v Stetinu je leta 1888. določil, da je pijanec nevaren sebi in družtvu ter bi se moral kot tak smatrati mladoletnikom. Ako se pijanec poboljša, prestane tudi ta okolnost.

Sploh pijanec ne more odgovarjati za svoja dejanja. Opojne tvarine vplivajo na njegove možgane, da se čestokrat nahaja v nesvestnem stanu. V skrajnem slučaju pijanstva smatra tudi avstrijski kazenski zakonik dejanja pijančeva nekoliko opravičljiva. Ako se postavno pijanci razključijo za zapravljevce in mladoletne, namreč, kot ljudi neodgovorne za svoja dejanja, morala bi dosledno imenovana točka iz sedanjega kazenskega zakonika odpasti.

Vsekakor je opravičeno, da se pijanec omeji osebna svoboda, kajti pijanci so sami sebi in drugim istinito nevarni. Pijančevanje je strast, katera ne škodi samo osebi, ki jej je udana, temveč njene posledice opazujemo vedno tudi pri potomcih iste osebe. Bolezni, katerim je podvržen oče pijanec, podedujejo otroci in posledice očetovega pijanstva gredo od rodu do rodu. Nevarnost ne preti samo jedne rodinini, ampak sečasoma okuži vse pleme in narod. Strast pijanstva vodi pijanca samega in njega družino v ubožstvo in revščino ter nalaga velika bremena človeštvu sploh. Ista strast učini človeka obče nevarnega in uprav pijanstva žrtve se največ nahajajo po ječah in bolnicah. Ta strast je opasna in opravičuje, da se onim, ki so jej udani, omeji osebna svoboda.

Združene države v severni Ameriki imajo brez dvojbe jako liberalno in napredno vlado; državljani uživajo tu gotovo največjo osebno prostost, pa vendar obstaja tu poseben zakon, ki zaukazuje prisilni zapor pijancev.

Veselica pevskih društev

„Adrija“, „Velesila“ in „Zarja“.

Dasi nam je priznati, da je na udeležbo prekrasne te narodne veselice nekoliko vplivala nesrečna influenza — kolikor toliko tudi skrajno neprijetno, nezdravo vreme: gosta neprozorna megla, kakoršne nismo vajeni videti v Trstu, ležala je po mestu — smemo vender-le reči, da je bila veselica ta, pri kateri so nastopila imenovana tri pevska društva, dobro obisko-

se bil upal, odreči je izraženo željo. Zakotnica je molčala. Kaj je hotela, ko je dobro vedela, da bi vse govorjenje itak nič ne pomagalo.

„Rekel se Vam, možje, da se je jela dolgočasiti. Trebalo jej je zabave. Naši tržani zdeli so se jej neznansko pusti in dolgočasni, prav nič rada ni občevala z njimi. Mesna gospodičina želela si je tudi mestne družbe; zahtevala je take družbe prav odločno. In prišla je — kako bi bil mogel odreči jej kako željo! Začelo se je nvo, doslej nepoznano življenje v Zakotnikovej hiši. Jelo, popivalo in plesalo se je, da je bilo veselje. Stara Zakotnica je pa do celo umolknila. Uboga žena! Kdo se bi bil tudi brigal za želje nje in nje povelja. Ne, ne, vlevati ni smela nikomur več; čemu je pa bila v hiši mlada, lepa, brhka in ljubeznjiva stvarica! In zaslepljeni mož ni videl in ni slutil, da to ne more imeti dobrega konca. Slep je bil, slep, kakor so slepi vsi, čez mero zaljubljeni ljudje. Da ni bil slep, moral bi bil uvideti, da taka pota vodijo do prepada, da morajo zrušiti zakonsko srečo njegovo.

(Dalje prih.)

vana. Veselilo nas je posebno, da je bila okolica prilično jako dobro zastopana. Došli so gostje iz vse okolice. „Tržaški Sokol“ in „Delalsko podporno društvo“ doposlala sta svoji deputaciji. Od odličnjakov videli smo gospoda Nabergoja, Spinčiča, Mandiča, dr. Laginjo, urednika lista „Il Diritto Croato“, dra. Sancina, Trudna itd. „Besedo“ otvorila je dobra godba z divnim našim „Naprej-em“. Že ta prva točka navdušila je zbrano občinstvo; glasne živio-klice in živo rokopleskanje prouzročili so že prvi akordi krasne te skladbe. Petje je bilo krasno in divilo smo se nastopajočim, še mladim pevskom društvom, da so dospela v prilično kratkem času do tako visoke stopinje dovršenosti. Bodi nam dovoljeno, da izrečemo nekoliko, seveda vseskozi dobrohotnih opomb gledé petja, dasi priznamo, da nismo strokovnjaki. Program je bil jako dobro sestavljen. Zbora „Na boj“ in „Svoji k svojim“ proizvajala je barkovljanska „Adrija“ vrlo dobro. Priporočili bi samo gospodom tenoristom, da si boljše priučijo „forte“ in „piano“, kajti brez pravega nianciranja pozgubi se pravi efekt. Občinstvo je oduševljeno pozdravljalo vrlo „Adrijo“. Zbora „Kolo“ in „Slovanski brod“ pelo je močno škedenjsko pevsko društvo „Velesila“. Gledé zbora „Kolo“ menimo, da bi se moral peti nekoliko živahneje, v „Slovanskim brodu“ so pa nekoliko preveč nadvladali tenoristi in neso basovi prišli do prave, primerne veljave. Mislamo tudi, da pevec neso bili povsem primerno na odru razdeljeni. Brez teh dveh malih nedostatkov bil bi prelepi vseh, katerega je dosegla, „Vel sila“ še popolnejši. Zbora „Hrvaticam“ in „Bojna pjesma“ proizvajala je rojansko pevsko društvo „Zarja“. Gledé zbora „Hrvaticam“ priznati nam je brezpogojno, da so nas vrli Rojanci uprav iznenadili. Čudili smo se preciznosti, katero je kazalo mlado to društvo pri izvajanju krasne te točke. Dolžnost nam je, da javno pohvalimo gospodo Ferlugo, ki je svojo solo-partijo uprav mojsterski pel. Divna rojanska „Zarja“ vzbudila je s to skladbo mej občinstvom burne pojave veselega zadovoljstva. Tako brezpogojnega priznanja ne moremo izreči o „Bojni pjesmi“ in smo prisiljeni do kritične opazke. Pri petju te skladbe vladala je neka nesigurnost, ki kaj neprijetno zadeva uho poslušalca. Taka nesigurnost lahko provzroči, da pevci zidejo v jako kritičen položaj. Te kratke opazke naj nam blagohotno oprostite vrli pevska društva, oziroma njih trudoljubivi pevovodje. Napisali smo jih, ker smo uprav oduševljeni za ta, orjaškimi koraki napredujoča, okoličanska pevska društva.

Mej izvajanjem teh-le toček došel je gospod namestnik Rinaldini z grofom Manzanom. Godba je zaigrala cesarsko pesem, katero je občinstvo stoječ poslušalo. Ko so potihnili zadnji akordi velečastne te pesmi, bili smo pa priča ganljive patrijotiske manifestacije, koja nam je segla do srca. Občinstvo je navdušeno pozdravljalo cesarjevega namestnika, gromoviti živio-klici veljali so skupnej naši domovini, milej nam Avstriji. Veličastna manifestacija vzbuditi je morala v gospoda namestnika pravih prepričanje, da v tem taboru je Avstrija. Divni ta prizor ponovljaj se je pri odhodu gosp. namestnika. Vitez Rinaldini ostal je ne navadno dolgo pri veselici, kar se je obče opazalo.

Še o jedne točki programa nam je govoriti, gledé katere moramo radostno vzkliniti: to je bil popolen, nepričakovan vseh. Dramatičnemu odseku tržaškega „Sokola“ častitamo od srca na slavi, ki si jo je stekel ta večer. Nikar misliti, da je to navadna, že obrabljena fraza, ampak hvala naša prihaja iz prepričanja, da je povsem in v polni meri zaslužena; hvala ta odgovarja resničnej zaslugi. V hudo zadrego bi nas spravil, ako bi nas kdo prašal, katerej igralki ali kateremu igralcu igre „Berite Edinost“, katera se je neko-

liko preuredila za naše tržaške razmere — je prisoditi venec prvenstva. Vsem, vsem, bi morali zaklicati, kajti vsi so bili jednaki, vsi izvrstni. Hvala torej gospej Ščukovej, gospodičini Nadliškovéj in gospodoma Negode in „*“. Tendence igre je kaj lepa in osobito v Trstu na svojem mestu. In z veseljem moramo priznati, da so akcenti pravega slovenskega rodoljubja, koji so tolikim oduševljenjem vrel iz ust doktorja Dragiča, našli pravo pot do src okoličanov, kajti burno odobravanje spremljevalo je vsako besedo divne prepovedi o ljubezni do rodu in jezika svojega. Sicer pa: Bravo Borovščakov!!!

Po „besedi“ pričel se je v gledališki dvorani živahen ples, ki je trajal do ranega jutra. Vsi mi pa, kateri smo preneokretni, da bi darove pokladali na žrtvenik boginje plesa, posedli smo okolu miz v restavraciji, kjer se je pričelo veselo življenje. Pesem se je vsila za pesmijo. Oni pri plesu so bili zadovoljni, mi pa tudi. Kazalec ure je prilezel do blizo 3. številke, ko je pisalec tega poročila počasi lezel domov, zadovoljno mrmrajoč: eppur si muove.

Vrlim pevskim društvom „Adrija“, „Velesila“ in „Zarja“ pa iz dna srca kličemo: le tako naprej v čast in slavo naroda in mile naše slovenske domovine!

—t—

Politični pregled.

Notranje dežele.

Justični minister izdal je naredbo, da se ima vršiti korespondencija o sodnih stvareh z Elzacijo in Loteringijo le diplomatskim putem. Vse dopise in akte doposlati je justičnemu ministerstvu. Po obeh zbornicah sklenjena postava o varstvenih markah zadobila je Najvišje potrjenje.

Češko-nemška pogajanja so dognana. Kakor zatrjujejo z vseh strani, dosegli so sporazumljenje. Ako je to res, zadobili so ti dnevi historičko imenitnost za nadaljni razvoj stvari v Avstriji. Seveda nastane prašanje, kaj porečeta češki in nemški narod k sklepom konferencije. V zadnji seji obravnavali so ob ustanovi narodnih kurij, čemur bi morala slediti preosnova deželne volilnega reda za deželo češko. Zatem so obravnavali o stalnem zastopstvu Nemcev v deželnem odboru. Ako obveljajo sklepi pravne konferencije, udeležila se bode nemška industrija v obilej meri deželne razstave, katera bode leta 1891. Tedaj bode nadvojvoda Karl Ludovik prevzel protektorat razstave. Isto tako bodo Nemci zopet vstopili v deželni zbor. V zadnji seji so se dogovorili, da skličejo dne 26. t. m. češke in nemške deželne poslance na posvetovanje v Prago. K zborovanju čeških poslancev povabiti čejo tudi Mladočehe. Oni sklepi, katere je predložiti deželnem zboru, čakati bodo morali do jesenskega zasedanja; naredbe pa, katere je izdati administrativnem putem (o razdelitvi deželne šolskega — in kulturnega sveta, o razdelitvi praškega dež. nadsodišča itd.) izdala bode vlada takoj. Nadalje poročajo listi, da je osobito to pospešilo sporazumljenje, ker so Nemci odstopili od svoje zahteve, da bi se jezikovno uprašanje uredilo potem državnega zakonodajstva.

Mnogi trde, da bode moral sedanjí namestnik dežele češke odstopiti in da na njegovo mesto pride višji vojaški dostojanstvenik, kateremu čejo pridodeliti več osob izmed bližine Taaffejeve. Kompetentni in dobro poučeni krogi pa zanikujejo to vest.

Vsled teh seznančnih dogodkov odložili so shod Nemcev, kateri je imel biti v Toplicah. Čakati čejo izvestno, kaj porečejo skupni nemški in češki deželni poslanci pri svojih posvetovanjih.

Češki deželni zbor snide se v kratkem zopet, pa samo za dva dni. Nemški poslanci se pa za sedaj ne bodo udeležili tega zasedanja. Na dnevnem redu bode samo deželna razstava.

Županom zagrebškim bode izvoljen dr. Amruš, jeden najnadarjenejših članov saborske opozicije.

Vnanje države.

Ruski car je zaukazal, da se sestavi dve komisiji, katerima bode nalog, pretresati o naredbah glede novega oboroženja ruske armade. Jednej bode predsedoval vojni minister, drugej pa general Sofiano.

Gledé sedanjega položaja piše „Journal de St. Petersburg“: Rusija bode zadovoljna, ako bode čula, da vnani listi priznavajo, da je carska vlada se svojo lojalno politiko pripomogla, da se je vzbudilo zaupanje do ohranitve miru. Ta politika ostala je vedno ista, odkar je sedanjí car nastopil vlado.

Zadnjič smo javili, da so umirovili več srbskih diplomatov, koji so bili v disponibiliteti. Sedaj pa poročajo, da tega ni zahtevala vlada, ampak budgetni odsek skupštine, ker hočejo izvesti naredbe stroge varnosti v vseh strokah državne uprave.

Umrli je v Turinu na posledicah influence vojvoda Amadeo d'Aosta, jedini brat kralja italijanskega v 45 letu dobe svoje. Vojvoda ta igral je imenitno ulogo na svetovnem pozorišču. Dne 4. decembra 1870 ponudili so mu španski „kortes“ krono, katero je tudi vzprejel in nastopil vlado v Madridu dne 2. januarja leta 1871. A slabo znamenje je že bilo to, da je malo dni pred dohodom novega kralja morilčeva roka usmrtila uprav istega generala Prima-a, kateri je posebno na to delal, da pokličejo italijanskega, princa na španski prestol. Je pa res bila trnjeva krona, katero si je na glavo posadil Amadeo. Odložil jo je zopet dne 11. februarja 1873. leta in vrnil se v domovino svojo. Stopivši na italijanska tla odpovedal se je kraljevemu naslovu. Pozneje je opravljal službo inšpektorja kavalarije. Pogreb je uprav danes.

Italijanski senat obravnava poslanske zbornice že vzprejeto postavo o ustanovah. Vlada sama priznava, da ima ta postava prehude ostrine. Mogoče je, da bode senat odpravil ono naredbo postave, katera izključuje župnike iz uprave pobožnih ustanov. Tej točki posebno uasprotujejo takozvana „moderirana Cavourova društva“.

O priliki 25letnega jubileja belgijskega kralja predložila je vlada kamori načrt postave za osnovo pomožne blagajne za „invalidne dela“. To se je zgodilo na poseben ukaz kraljev.

Novo špansko ministerstvo je sestavljeno, kateremu je zopet predsednik Sagasta. Ministerstvo je večeraj storilo obljubo.

Kralju se stanje stalno boljše.

Portugalsko ministerstvo, kateremu je predsednik Serpa Pimentel, predstavilo se je zbornici poslancev. Predsednik je rekel o tej priliki: Ministerstvo nastopilo je v resnih časih. Portugalska ima pravo na svoji strani, a Angležka ima moč. Vlada bode branila interese naroda, kolikor se bode dalo, čast njeno pa brezpogojno. Bivši justični minister je odgovoril, da večina ne more gojiti brezpogojnega zuupanja do vlade, katera ne zastopa njenih načel, a podpirati jo hoče pri prašanjih, katera se tičejo časti in ugleda dežele. Vlada je prepovedala vse Angležkej sovražne pojave.

D O P I S I.

Iz spodnje okolice 15. januarja 1890. V 2 št. „Edinosti“ od sobote dne 4. t. m. čitali smo pod naslovom „čudni svatje“ o

že znanih italijanskih pevskih zborih na Greti in v Kadinu. Ni nam posebne časti, da bi поближе poznali zbor iz Kadina; poznamo pa bolje onega iz Grete. Ta zbor bode menda v kratkem spal spanje cikorjaško, ukljub irredentarskim podporam, ki jih vživa. Slišimo, da zahaja le pičlo število teh „vrljih pevcev“ v pevsko šolo; prišla je mrzla zima — ta zima je narodna zavest okoličanov — in paparila je cikorjaški zbor. — Cikorjaši bi morali vendar enkrat spoznati, da si ne pridobe spoštovanja pri svojih domačinih, ako tulijo neumljive laške pesni! Minolo poletje so hoteli poskušati gretarski „laški“ pevci tu pa tam svojo vrlino; včasih so šli v Rojan, včasih pa v Barkovlje. Kako so opravili v Rojanu, povedal je že dotični dopisnik v „Edinosti“. V Barkovljah se jim je še slabše godilo. Parkrat so bili v krčmi „pri društvu“; jedenkrat si niso niti upali peti, ker sta tam ravno pela 2 domača narodna zbora. — Drugikrat so prišli zopet v omenjeno krčmo; tedaj so hoteli kazati svoje vrlino; začeli so peti, a morali so precej prenehati, ker jim ni šlo. — Od neke strani smo zvedeli, da je dala „Pro patria“ imenovanemu pevskega zboru precej pri ustanovitvi 50 gld. ter da ta zbor podpirajo poznani lahoni. Jeden prvih pristašev in pevec rečenega pevskega zbora je sicer to tajil, češ, da oni plačujejo iz svojega lastnega žepa za učenje laškega petja in da delajo iz pristnega prepričanja. Mi pa poznamo dobro to „prepričanje“. Pač pa je rekel ta odpadnik, da mi okoličani moramo biti „njim“ podložni, ker imamo od njih potrebo. Mi se tega žuganja prav čisto nič ne bojimo, ker vemo, da nas je tukaj v Trstu in okolici obilo pravih domačinov in da nam domačinom ne more nikdo kratiti zaslužka in pravice na naši rodni zemlji. Treba je le, da smo energični in zavedni. Pač pa bi morali biti nam hvaležni onih dvajset tisoč Italijanov iz bližnjega kraljestva, ker uživajo gostoljubnost našo, se rede na naši zemlji ter trgajo kruh izpred ust onim, kateri bi imeli prvi pravico do tega kruha. — To naj bi dobro premislili oni ljudje, kateri po milosti Mauronerja in Primossicha po tržaškem tlaku pete brusijo in se potegujejo za ideje ex-garibaldince! Imenovani gretarski zbor bil bi že davno zaspal, da se ne prizadeva neki krčmar-kruhoborec za njega nadaljno uzdrževanje. No, upamo pa, da bomo mogli kmalu vzklikniti: „Cikorjaški zbor je šel od nas, vzela ga je zima mrz!“ — Narodni društvi „Adrija“ in „Zarja“ pa lepo napredujete; „Adrija“ se vedno jači, od kar je premenila svoja pravila, in obeta postati jedno najkrepkejših pevskih društev. Mej pevci „Zarje“ in „Adrije“ vlada bratska sloga, udje obeh društev se ljubijo mej seboj kot bratje! — Celi IV. okraj je pa tako rekoč skupna občina, takega pobratimstva še ni bilo, kot je sedaj. Dal Bog, da bi posnemali IV. okraj tudi vsi drugi politični okraji okolice!

„X“.

Iz Barke pri Divači, dne 14. januarja 1890. [Izv. dop.] Četudi malo zapoznalo, izvršiti hočem sedaj svojo dolžnost, ter izreči prisrčno voščilo za novo leto vsem onim dobrotnikom, kateri skrbijo za naše dušne in telesne koristi. K tem dobrotnikom spada tudi prečastiti gosp. župnik Fettič, kateri nas je na veliko našo žalost zapustil.

Ob desnem bregu Reke stoji na malem hribu cerkev Matere božje. To je vremenska fara, katera pripada ljubljanskej škofiji. Tu je župnikoval rečeni gospod župnik. V to cerkev smo zahajali tudi mi Barčani. Nas je imel gosp. župnik Fettič jako rad. Obiskoval in prevideval je naše bolnike, dasi spadamo pod rodiško faro, tržaške škofije.

Ko smo zaslišali, da zapusti gosp. župnik vremensko faro, prestrašili smo se zelo, ker smo se bali, da potem Barčani

ne bomo smeli več zahajati v vremensko cerkev. Toda naš strah je bil prazen. Tudi novi gospod vremenski župnik nam je jako prijazen in doberljiv; čisla ga vsa njegova župnija in čislamo ga tudi mi. Tudi oni obiskali so že naše bolnike in jim donesli sveto popotnico.

Zahvaljujemo se blagemu gospodu očetu in presrčno; prosimo ga, da nam ostane tudi za naprej tako naklonjen.

Dolžnost naša pa je, da se zahvalimo tudi vrlemu posestniku na levem bregu Reke, Janezu Dujcu, kateri nam je napravil brv čez vodo, da moremo hoditi k službi božji.

Iz dekanske županije, 17. januarja 1890. [Izv. dop.] Dne 16. t. m. sešli so se novi odborniki tukajšne županije v Dekanih, da volijo nadžupana. Ob tej priliki se je potrudil semkaj sam c. k. okrajni glavar, kateri si je pridobil simpatije vseh onih, katere je počastil s svojo prijaznostjo. Izvolili so skoro enoglasno (24 glasov) moža, kakoršnih potrebujemo sešeno v sedanjih kritičnih časih; moža, do kojega imamo veliko zaupanja, namreč gospoda Jožefa Mahničarja r. Jožefa, posestnika iz Dekanov.

Tacega zanimanja za občinske volitve ni bilo še v naši županiji. Gibanje in neumorno delovanje nekaterih zavednih domoljubov bilo pak je tudi nujno potrebno, kajti življenje je močno pojemale in sodelujoči faktorji bili smo liki udje na nevarno bolnem telesu.

No, s to premembo smo priborili občini radikalno zdravilo in upamo, da se v kratkem okrepeča.

Borba je bila sicer jako huda, a zmaga sijajna, vkljub velikim naporom nasprotne stranke.

Kot neprijatelj nemirom in polemiki nočem segati dalje v podrobnosti ter vzbujati duhov; sprava je boljša kot pravda. Prepričani torej na stran! Složimo se v prospeh naši, za časovnim duhom zaostali občini! Odičimo jo, da se jej ne bode treba sramovati svojih sestrice!

Gospod nadžupan, gospodje svetovalci in odborniki na delo! V narodnem obziru vam je pot že precej uglajena; v administrativnem in kulturnem obziru vas čaka pa mnogo truda in požrtvovalnosti.

Trpeče ljudstvo, ki vas je postavilo na svetilnik, ozira se zdaj na vas ter čaka, da ga rešite splošne bede. — Odpodite iz naših pokrajin glavno tlačiteljico — sebičnost; odprite ušesa in srce ter poslušajte nemi klic zanemarjenih občanov, do skrajnosti zapuščenih šol! — Pomagajte v družbi z bližnjimi in daljnimi junaci naši ubogi Istri ter izbrisite jej polagoma značaj tužnosti in: rod za rodom bode blagostavljaj vaš spomin in majka Slavija vzprejme vas v svoj dom ter uvrsti med svoje dobre, zveste sinove. V to pomoz Bog!

Okrevajoči samotar.

Domače vesti.

Za možko podružnico sv. Cirila in Metoda v Trstu, nabralo se je dne 18. t. m. v gostilni „Alla bella veduta“ 1 gl. — Nabralo se je na dražbi za košček sladkorja v kavarni „Commercio“ 1 gld. — Darovali so nadalje gospod Bazove in družba na Opčini gld. 2.50 —

Za družbo sv. Cirila in Metoda, oziroma otroški vrt v Rojanu, nabralo se je pri večlici društev „Adrija“, „Velesila“ in „Zarja“, v gledališču „Fenice“ 13 gld. 14 kr. — Daroval je g. Fr. Dollenz dne 17. t. m. 2 gld., in sicer v spomin imenodana svojega brata Antona, c. kr. stotnika na Dunaju.

Revere in okoličanski poslanec Pahor. O onej znamenitej puntarskeji seji mestnega svetovalstva tržaškega govorimo na prvi strani. Tu hočemo dodati le malo

opazek, tičečih se glasovanja o po dru. d' Angeliju stavljenih predlogih. Proti 1. in 2. predlogu glasovali so okoličanski in vsi „konservativni“ zastopniki. Za tretjo točko glasovalo je mnogo konservativcev, mej njimi glasovita konservativca Burgstaller in Rafael Luzzatto. Za 4. in 5. predlog glasoval je ves mestni zbor (seveda izvemši večino okoličanov) in njimi tudi okoličanski poslanec in duhovnik gosp. Pahor. In uprav o tej istini smo hoteli govoriti. Ne ve-li g. Pahor, kdo da je bil pokojni Revere? Ne ve-li, da je bil Revere italijanaš prve vrste in kot tak neizprosni protivnik države naše in našega rodu. Ne ve-li, da se Revere, živ več v Rimu, ni nikdar brigal za blagor domovine naše, da je bil kot pesnik brez vse cene in da ga hočejo tukajšni irredentisti slaviti s tem in le s tem namenom, da takim načinom demonstrirajo proti naši monarhiji. Ne ve-li g. Pahor, da je bil Revere žid. torej tudi neizprosni protivnik katoličanstvu. Ne ve-li g. Pahor, da so Revere se žgali, kar je načelom katoliške cerkve diametralno nasprotno? In g. Pahor glasuje za proslavo nasprotnika države naše, rodu našega in zanikovalca katoliških načel! Ta okoličanski poslanec-duhovnik žalil je vero in narodnost okoličanov, žalil je njih nepremakljivo-lojalna čustva. Menimo, da mora one okoličane, kateri so volili Pahorja, — čitajoče te-le škandalozne stvari, — z vso silo objeti grozna, moreča zavest, kakega moža dvomljive vrednosti so odposlali, da zastopa njihove koristi.

Srbskim konzulom v Trstu je imenovan dosedanji konzulov namestnik Marko Marinović.

Tržaška trgovinska zbornica sklenila v svoji seji dne 17. t. m., da odpošlje trgovinskemu ministerstvu obširno poročilo železniške komisije, kateremu bodo pridejali statističke podatke. V tem poročilu čerjo vlado opozoriti na vse nevarnosti, katere prete mestu tržaškemu in državi vsled konkurence beneškega, genuškega in reškega mesta. Poročilo opozarjalo bode vlado na posledice odprave proste luke in prosilo vlado, da odpomore. Trgovinska zbornica prosi pomoči v tem zmislu, da se po interesovanih linijah (osobito za sladkor) tarife znižajo, da se uvedo olahčave za promet po morji; da se napravi enakost z Reko; da se zida poleg prepotrebne zveze istrske z Rudolfovo železnico (via Divača - Loka) tudi železnica čez Ture. Trgovinska zbornica sklenila je nadalje, da so pridruži sklepom nižje-avstrijskega obrtniškega društva in avstro-ogrškega eksportnega društva glede oficijelne udeležitve Avstrije na ameriške razstavi leta 1892.

Dopolnilna volitev. Predvečanjem volila je IV. mestna skupina jednega poslanca na mesto odstopivšega dr. Veneziana, Oddalo se je 666 glasov, a zmagal je kandidat Progressa dr. Spadoni z 318 glasi. Danes se vrši volitev v II. skupini namesto Poldeta Mauronerja, kateri se je v mestu odpovedal, da bode mogel boljše zastopati renegate iz drugega okoličanskega okraja.

Veliki ples delalskega podp. društva. Dolžnost nam je, da posebno opozorimo slovensko občinstvo na ta veliki vsakoletni ples, kateri bode dne 1. februarja v gledališču „Fenice“. Veliki ples delalskega podpornega društva slovi že leta sem kot jeden najlepših plesov tržaških narodnih društev, a letos smemo se nadejati — ako sodimo po pripravi, ki se vrše —, da bode prekosil vse svoje prednike. Plesalo se bode narodni ples „Kolo“ in novi valček, katerega je zložil nalašč za ta večer društveni pevovodja. Vabila se že razpošiljajo, odbor pa bode tekom tega tedna osebno vabil razne dostojanstvenike in slovenske odličnjake. Ako danes tržaškim Slovincem polagamo na srce, da se v mnogobrojnem številu udeležijo tega plesa, imamo za to še drug po-

seben vzrok. Influenca ni ostala tudi glede finančialnega stanja podpornega društva brez vpliva, kajti društvo je imelo letos toliko bolnikov, kakor še nikdar, in dosledno tudi stroškov. Vsota podpor, katero je izplačalo društvo v zadnjih časih svojim članom, je izredno velika. Treba je toraj, da vsak zaveden rodoljub — dobro poznaoč in ceneč važnost delalskega podpornega društva za slovenstvo v Trstu — po svoji moči podpre in okrepi blagajno tega društva. Gledališče „Fenice“ bodi dne 1. februarja sestanek vsega tržaškega slovenstva. — Vstopnice dobivajo se v društvenem uradu in pri odborih slovenskih društev v mestu in okolici; nadalje pri g. A. Žitku, via Stadion št. 1.; v kavarnah „Commercio“ in „Tedesco“; pri vseh poverjenikih društva; zadnji dan pa pri denarnici gledališča „Fenice“.

Županstva ajdovskega okraja priredijo dne 26. t. m. ob 2 uri pop. javen shod v gostilni „pri Rebek-u“ v Potočah z namenom, sestaviti prošnjo do visoke vlade za zgradbo železnice od Logateca do Gorice skozi vipavsko dolino. — To, za povzdigo blagostanja vipavske doline velevažno vprašanje, privabilo bode gotovo lepo število ljudstva k temu shodu, kateremu želimo najboljši uspeh.

Prvi plesni venček društva „Hajdrih“ na Proseku bil je prav dobro obiskan; plesalo je nad 60 parov. Vlada je vzgleden red, zadovoljnost je bila obča. Upamo, da nam vrli „Hajdrihoveci“ prirede še mnogo takeih prijaznih večerov. Živeli!

Knjižnici pevskega društva „Adrija“ v Barkovljah so darovali nadalje ti-le gospodje: Jakob Pertot (stari pevovodja) 2 zvezka skladeb; Gr. Bartol 2 knjigi; Iv. Sanein 1 knjigo in Artur Zotter 1 knjigo. — Knjige sprejema tajnikov namestnik g. Franjo Godnig, tiskarna Dolenc v Trstu.

Ob priliki veselice okoličanskih pevskih društev „Adrija“, „Velesila“ in „Zarja“ v gledališču „Fenice“ darovala je sledeča gospoda: C. kr. namestnik vitez Rinaldini 20 gld., Franjo Kalister 25 gl., Ivan Naberger, drž. postanec 5 gl., Mihael Truden 10 gld., Dr. Andrej Sanzin, dež. poslanec 1 gl., Ivan Martelanc, dež. poslanec 1 gl., Simeon dr. Pertot 3 gld., Franjo Dollenc 2 gl., Val. M. Živic, inženir 2 gl. 40 kr., Ivan Gregorič 2 gld., Ivan Pogorelec 2 gl., Sirk (v Trstu) 2 gld., Ivan Paternost 1 gl., Svetko Martelanc 1 gld., Fr. Žitko 1 gl., prof. dr. K. Glaser 20 kr., Perhanc 1 gl., Jakob Škamperle 60 kr. — Veseljeni odsek pevskih društev „Adrija“, „Velesila“ in „Zarja“ se vsej plemeniteji gospodi najprisrčneje zahvaljuje. Bog naj stotero povrne pospešiteljem narodne ideje mej okoličani!

Temeljni nauk o knjigovodstvu, spisal dr. Tomaž Romih, učitelj na meščanski šoli na Krškem. Ta knjiga, katero nam je doposlal založnik, gosp. J. Krajec v Novem Mestu, govori o jednostavnem knjigovodstvu. Cena? O vrednosti knjige nam ni moči danes govoriti, ker nesmo še imeli potrebnega časa, da bi jo pazljivo pregledali.

„Slovenski Pravnik“. Došla nam je prva številka za leto 1890. z naslednjo vsebino: 1. dr. Ferjančič: O načrtu novega kazenskega zakonika. 2. A. Kupljen: O gospodarstvu in njegovih vrstah. 3. dr. Franc Zupanc: Iz sodno-zdravniške prakse. 4. O preložitvi naroka po § 13. pravdne novele. 5. Iz pravosodne prakse. 6. Književna poročila. 7. Drobne vesti.

„Kmetovalec“. Izšla je 1. številka tega kmetijskega lista z naslednjo vsebino: Turščini snet. — Ali je prav, staro vino mešati z novim. — Črtica o kmetovalčevem izobraževanju. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listu je pridejana priloga „Vrtinar“. Ta ilustrovan gospodarski list je res tak, da bi se gledé vsebine in vnane oblike lahko z njim ponašal vsak drugi naprednejši narod.

Gospodarske in trgovinske stvari

O škodljivih mrčesih.

(Konec.)

Zdaj pa še nekoliko besedi o pomazu. Teh je več, skoro vsake bukve, ki o tem govore, priporočajo drugačno zmes. Najboljša je tista, ki najdalje lepka ostane in je ob enem tudi po ceni. Prav dobro maz dobiš, ako poldrugemu litru navadnega kolomaza prideneš pol litra gostega terpentina, ter oboje nad ognjem v lonci raztopiš in dobro premešaš. Potem jo še gorko s čopičem namaži na papir. Mažo to vsakokrat pogrej, predno je zopet rabiš. — Drugi zopet jemljejo na liter črne smole pol litra terpentina in tri četrti litre lanenega olja. — Neko tretje, tudi močno hvaljeno mazilo si napraviš, ako pet liber repičnega (ogerščičnega) olja in libro svinjske masti tako dolgo kuhaš, da se ena tretjina ukuha; potem tej zmesi prideneš še libro gostega terpentina in libro kolofonije. Terpentini in kolofoniji moraš pa prej v posebnej posodi stopiti, potem prvej zmesi primešati in na to vse skupaj še nekaj časa kuhati in neprestano mešati. Ko se zmes ta ohladi, ne sme biti preredka, ker bi sicer s pasa kapala; pa tudi pregosta ne sme biti, ker se ne bi dalo dobro mazati. Ako se ti zdi, da je preredka, kuhaj jo še nekoliko časa da se zgosti; ako je pa pregosta, prilij jej še malo olja. Kuhaj pa po tem ali onem vodilu, zmirom ti je paziti, da ti plamen ne zaseže lonca, kajti vse te stvari se lahko unamejo. Zato bode najbolje, ako ne kuhaš na zublji, temveč na žrjavici.

Ako imaš kake plemenite cepiče, ki so ti posebno k srcu prirastli in bi jih torej rad obdržal požrešnih zmrlkarjev ali tudi družih gosencih, pomaži jih, ali vsaj njih popke, z voskam.

Govoriti nam je tu še o nekeje gosenci, „sprevodnica“ imenovane, iz katere se razvije meseca julija ali avgusta majhen metulj, kosmate glave in česljastih tipalnic. Prednji krili sti rjasto-popelasti, zadnji pa blede-rukenkasti. Preko prednjih je, zlasti pri sameh, opaziti dva temna pasa, preko zadnjih pa zabrisan trak. Kmalu potem znese samica 150—300 jajčec v razpokano hrastovo skorjo, kjer prezimijo. Prihodnje spomladi izvale se meseca maja iz njih drobne gosence.

Kakor sploh vse gosence, so tudi sprevodnice jako požrešne. Ako jih je veliko število na enem hrastu, oklestijo ga do zadnjega peresca, da je gol, kakor po zimi. Ko so oklestile to drevo, napotijo iskat si družega. V najlepšem redu gredo z debela na tla in potem dalje po tleh do bližnjega hrasta; ako pa blizu in nobenega hrasta, dobro jim je tudi vsako drugo listnato drevo; v sili celo smreka. Po dnevi se drže gosence zmerom na kupu in narede nad seboj tenek zapredek, koji se vedno bolj gosti, da je naposled podoben velikej mošnji, iz katere prihajajo vsak večer gosence v znanim sprevodu. Ko se skupijo vse v tej mošnji, tedaj je najlepša prilika, zamoriti ta škodljivi mrčes; sneti je namreč to mošnjo in sežgati. Razumeva se pa, da je pri tem delu treba vse opreznosti.

V naših vrtilih opazujem mrčes, ki se „gobavec“ imenuje. „Gobavec“ leta meseca julija in avgusta. Samica je jako neokretna in lena ter sedi z zganenimi krili na kadem debelu, samec je pa živahnejši in leta včasih pri belem dnevi. Nekaj dni potem znese oplojena samica na drevesnej skorji več kupčkov okroglih, svetlih, rujavih jajec. Pri tem delu se goli rujava dlaka in jajca so vsa s to dlako pokrita; zalega je viditi, kakor bi viseli po drevesu mali koščeki kresilne gobe. Zategadel se tudi metulj imenuje: gobavec.

Jajca prezimijo; spomladi pa izvale se iz njih gosence, ki se kmalo razkrope

po drevesu in začno objedati popke in brstje. Vseč jim je vsako sadno drevo, nahaja se pa tudi na topolah, vrbah, hrastih, brestih in družih listnih drevesah. Kjer jih je mnogo, oklestijo vse zelenje, in drevo je videti, kakor bi bilo suho; ko je eno deblo ogoljeno, gredo z njega in se napotijo iskat družega. Ugonobijo vrte in še celo gojzde, kakor se je pri nas letos zgodilo; meseca maja je bilo vse sadje okleščeno, kakor da bi bilo v zimskem času. Stefan Dekleva.

Bratje „Sokoli“!

Naznanja Vam se, da bode dne 26. t. m. v redutnej dvorani gledišča „Politeama Rossetti“ družveni veliki ples. Ustopenina je določena tako le: člani, kateri se udeležijo plesa v družveni obleki, so prosti ustopenine; člani v civilnej obleki plačajo 1 gld., ne člani gld. 1.50.

Na zdar!

Trst 14. januarja 1890.

ODBOR.

Dunajska bors

11. januarja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	— gld. 88.10
— v srebru	— 88.20
Zlata renta	— 109.85
5% avstrijska renta	— 101.70
Delnice narodne banke	— 933.—
Kreditne delnice	— 322.50
London 10 lir sterlin	— 118.20
Francoski napoleondori	— 939 ¹ / ₂
C. kr. cekini	— 5.56
Nemške marke	— 57.70

Javna zahvala.

Podpisani veseljeni odsek se najtopejše zahvaljuje slavnemu dramatičnemu odseku „Tržaškega Sokola“, kateri je tako izvrstno sodeloval pri naši veselici v gledišču „Fenice“; zatem slavnemu odboru „tržaške čitalnice“ na bratskeje vzajemnosti, ker je opustil svoj za ta večer namerovani „Jour-fix“. Istotako si štejemo v dolžnost in čast zahvaliti se slavnim deputacijam vseh tržaških narodnih društev in slavnega „tamburaškega zbora“, ter vsej častnej gospodi in slavnemu občinstvu, katero nas je s svojim pohodom pri naši veselici počastilo. Najtopejše se zahvaljujemo tudi gg. pevovodjema Ražemu in Bižonu in vsem onim gospodom, kateri so na razne načine sodelovali in pripomogli, da se ja naša veselica v vsakem obziru častno izvršila.

Veseljeni odsek okoličanskih pevskih društev „Adrija“, „Vesela“ in „Zarja“.

Trst, 19. januarja 1890.

Drag. Martelanc
predsednik

Just Piščanec
tajnik

Vabilo na naročbo.

Z novim letom začela je „Edinost“ svoj petnajsti tečaj. Kakor dosedaj prizadevala si bode svojim naročnikom vsestranski zadovoljiti pri našajoč raznovrstnega gradiva. Vabimo torej vse slovenske rodoljube, da si jo mnogobrojno naročajo ter jo širijo mej svojimi prijatelji.

Cena listu je:

za vse leto	— gld. 6.—
za pol leta	— gld. 3.—
za četrt leta	— gld. 1.50

Vse one, ki so nam za pretekli tečaj kaj na dolgu prosimo, da čim prej svoj dolg poravnajo, kajti izdajanje lista je združeno z velicimi stroški.

Priporočam se, slavnemu občinstvu, posebno pa slovenskim društvom, da bi obilno obiskovala mojo gostilno

„Pri Slonu“

(Elefant)

ulica Ghega, blizu kavarne Bott.

Toči se po nizkih cenah dobro Višnjansko vino in izvrstno pivo iz Graške pivarne na akcije. Dobra kuhinja z točno postrežbo.

Franc Tomazin,
gostilničar.

Podpisani naznanja sl. občinstvu, da je odprl v via delle Poste št. 8.

MLEKARIJO

v kateri se bode prodajalo vsak dan frišno mleko iz St. Petra in Krasa po 12 novč. liter; kdor vzame več od 20 litrov dobi liter po 11 novč.

Trst meseca januarja 1890.

2—8

Franc Geržina.

Osem svetinj.

Najboljše ročne harmonike

s 1., 2. in 3. vrstami tipk, orkester-harmonike z jeklenimi glasili in usnjatim mehkom, lastnega izdelka, kakor tudi glasbila vseh vrst: vijoline, citre, piščale, klarinete, trompete, lajne, orglice z okretalom, ustne harmonike, okarine, lajnice, arione, orglice za ptice, albumi z godbo, kozarce za pivo in vino, neceserje za dame z glasbilo itd. v tvornici harmonik 15—20

Ivana N. Trimmel-a

na Dunaji, VII., Kaiserstrasse 74.

Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Slučaj!!

Vsled zapoznele sezone mi je bilo mogoče, nakupiti celo zalogo jedne velike fabrike za ogrtače (Umhängtücher-fabrik): mogoče mi je torej ponuditi vsaki dami jeden velik, debel in gorak ogrtač za čudežno nizko ceno

1 gld. 35 kr. a. v.

Ti povsem moderni ogrtač morejo se dobiti v treh barvah (svile srednje barve ali temne): obrobjeni so z finimi franžami, temno bordo in so dolgi en meter in pol, široki pa tudi en meter in pol.

To je pač največji ogrtač. — Razpošilja razpošiljavni zavod.

Exporthaus 9—15

D. KLEKNER
Wien, I., Postgasse 20.

Pošilja blago dobro spravljeno in poštnine prosti!

Teodor Slabanja

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

priporoča se vljudno pri visoko častiti duhovščini v napravo cerkvenih posod in orodja najnovejše oblike, kot: monstranc, kelihov itd. itd. po najnižji ceni.

Stare reči popravi, ter jih v ognji pozlati in posrebrni. Na blagovoljno vprašanje radovoljno odgovarja. 21—3

Pošilja blago dobro spravljeno in poštnine prosti!

15—9 Z novo izumljenim

čudeznim žepnim mikroskopom

vidi se vsaka stvar 500 krat povečana. Potreben je torej za vsakega trgovca, učitelja, diaka, da celo za vsako hišno gospodarstvo ker se more z njim preiskovati jedil in pijače. Pride tudi lupi, katera vrlo dobro služi kratkovidnim.

Komad stane samo 1 gl. 25 kr.

proti gotovini ali po poštne povzjetju.

D. KLEKNER,

I. Postgasse št. 20.

Colnine prosti

Stalne cene

Zaloga pohištva iz Dunajske tovarne Ignacij Kron

TRST, ulica al Teatro št. 3. bila je vnovič preskrbljena s popolnimi opravami za spalnice in jedilne sobe, lastni izdelki, v najnovejšem slogu in prodaja proti popolnem poročstvu za kakovost in po neizmerno nizkih cenah.

pristopa tudi 1 pohištvo za spalnico, staro-nem. slogu iz svile orhonine gl. 255 bogato za odlično 1 baroko 285 narez družine 1 za jed. sobo, 380 ljan o V zalogi se dobiva zmirom tudi mnogo prostornega pohištva, ali trdno delanega in po jako nizkej ceni.

Radi pomanjkanja prostora, zaloga železnega pohištva se je izdatno skrčila in do nove razpologe, se bode prodajalo po tovarniških cenah.

Ceniki se na zahtevanje pošiljajo po deželi franco in brezplačno.

Čast nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mestah, sa solidnosti i jeftinoće poznatu, te obilnimi modernimi pismon i strojevi providjenu,

JEDINU SLAVENSKU

TISKARU

U TRSTU

Ista prima i obavlja svaka naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tiskanje kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list, artiju i zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, rasporede, ulaznice, oglase, pravila, izvješće, zaključne račune, ročištnike, punomoći, cjenike, jestvenike, svakovrsne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli brzom i točnom podvorbom, toli jeftinom cijenom i ukusnom izradbom.

Drži u zalihi (skladištu) sve potrebne tiskalice i knjige za crkvene urede.

Onda ima na prodaj aliđeće knjige: Kmetijsko berilo za nadaljevalne tečaje ljudskih šol in gospodarjev v pouk ciena prije 50 novč.

sada 40 tvrdo vezana . . . n. 60
Sodnijski obrasci sastavljeni B. Trnovce . . . n. 20
Vilim Tel. prevod Cegnara . . . n. 40
Ljudmila prevod J. Lebana . . . n. 20
Filip prevod Križmana . . . n. 20
Antigona prevod Križmana . . . n. 20
Trst in okolica od Sile . . . n. 20
Pjesma o zvonu prevod A. K. Istranin . . . n. 20
Istra pjesma . . . n. 20

Ove su knjige jako prikladne za darove o praznicah zato ih sl. občinstvu preporučamo. Kod naručivanja tiskarica i drugog, molimo naznačiti to čeno naručbu i dotični naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Dolenc

Via Carintia br. 28 u Trstu.

Nezaslišano začudenje

15—9 vzbudil je

The Patent „Darning „Weaver“

aparat za krpanje

(Stopf-apparat.)

Vsak otrok ga lahko rabi.

Na pariški izložbi bilo je predanih 330.000 kom.

Ta naprava je patentovana po vseh delih sveta od jedne ameriške družbe. — Krpa vse vrste blaga in tkanine, sragee za lovec, nogovce, perilo itd., da se vidi vse kakor novo. V vsaj Ameriki in na Angežkem, tako tudi na Dunaji je ni hiše, v kateri se ne bi našlo izvrstne te, prekrasne naprave. Razširila se bode mej ves civilizovani svet, zato pa naj se slavno občinstvo požuri, da si je naroči, dokler jih je dosta v zalogi.

Komad stane 2 gold.

proti kasi ali po poštne povzjetju za vse dežele monarhije

Razpošiljavni zavod:

Schmidt, Wien, Margarethen.

SUKNO

razpošilja proti gotovini ali po povzjetju po prav nizkih cenah in samo dobre kakovosti:

3.10 m. dolg za 1. obleko f.	3.50
3.10 " " " " f.	4.90
3.10 " " " " f.	7.
3.10 " " " " f.	12.—
3.10 " " " " f.	16.—
2.10 " " " " f.	6.—
2.10 " " " " f.	8.—
2.10 " " " " f.	5.—
2.10 " " " " f.	9.—
1 m. loden 135 ctm. širok f.	2.50

Tuchfabriks-Lager 15-15

FRIEDRICH BRUNNER,

Brünn Fröhlichgasse 3.

Uzorec brezplačno in franco.

Tiskarna Dolenc ima v svoji zalogi vsakovrstnih, elegantnih vizitnic, po jako nizkih cenah.